

κίττιμα καὶ δὲν τότε μάθη εἰς τὸν ἄνωθεν καιρὸν νὰν τοῦ ὑποκρίνεται καὶ αὐτὸς κάθε σπέζα, ντάννα, ἰντερέσσα ὡς λικουῖδαριστοῦν ὡς ἄνωθεν καὶ ἂν τοῦ δώση πρᾶγμα καὶ τὸ χάση ὃ πάρη ἀπὸ τὸ σπῖτι νὰν τοῦ ὑποκρίνεται τοῦ μαστόρου του, καὶ διὰ πλεόν μανουτατζίον τῆς παρούσης μπαίνει πιέτζος καὶ μαντενιδῶρος ἰνσόλιδουμ ὁ παρὼν κὺρ Πέτρος Νίκλος τοῦ ποτὲ Μιχάλη μπάρμπας του μὲ τὰ καλὰ τους καὶ σωματικῶς ρετζιπροκαμέντε διὰ τὴν παντουὰλ ὁσερβάντζα καὶ σταμπιλιμέντο ὡς ἄνωθεν λέγομεν εἰς μαρτυρίας.

† Τζουάνες κάκλης¹⁾ μαρτυρῶ τὰ ἄνωθε,

† Γιώργος νομικὸς²⁾ μαρτυρῶ τὰ ἄνωθε

† μαρὴς κονιάρης βεβαιώνω τὰ ἄνωθε.

11.

Δήλωση τῆς 3 Αὐγούστου 1670. Νοτάριος Β. Μποντενιὸρ (Β:βλ. 76 σ. 116).

† 1670 Αὐγούστου 3 εἰς τὸν Αἰγιαλὸν Ζακύνθου ἐνεφανίστη παρὼν σωματικῶς ὁ σ(ινιὸρ) Γαμπριέλ Γιαννῆς, ὁ ὁποῖος ἰνστάρει νὰ γράψω ἐγὼ ὁ νοτάριος ὡς κάτωθεν· ἐπειδὴ καὶ καιρὸν ἀπερασμένον νὰν τότε σβαλεγκιάραν εἰς τὴν Μάνην εἰς τὸ Δρῦ³⁾ εἰς τὸν Ἅγιον Σώστη⁴⁾, διὰ τὸ ὁποῖον κριτηνίρισε τὸν κὺρ Βασίλη Νίκλο ἀπὸ τὸν ἄνωθεν τόπον καὶ διατὶ δὲν εἶχε πρόβα νὰ δείξη τὸ πὼς ὁ

¹⁾ Τζουάνες κάκλης. Ἐν Ρόδῳ (Χ.Ι.Α. 512 Γ. ΚΑΛΙΔΟΝΗΣ σ. 14) κάκλης καλεῖται ὁ καλῶν, ὁ φωνάζων, ὁ ἀλέκτωρ. Ἐνταῦθα (Χ.Ι.Α. 313, Θ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ σ. 193) ὁ τύπος Κάκλης καὶ ὡς τοπων. Ὡς ὄνομα εἶναι γνωστὸν ἐκ Κρήτης ἐξ ἐγγράφου τοῦ 1731 (*Χριστιανική Κρήτη* 1 (1912) 502) καὶ ὡς ἐπώνυμον (πληροφορία τοῦ συναδέλφου Μ. Μανούσακα). Εἰς Παξοὺς ἢ λ. ὡς παρωνύμιον. Κακλῆς Γιώργος μαρτυρεῖται τῷ 1806 εἰς Καλάβρυτα (*Ἀρχεῖον Ὑδρας* 2380). Ἐκ Μάνης ἔχομεν τὸ ἐπώνυμον Κακλέας.

²⁾ Γιώργος νομικὸς. Οἰκογ. ἐκ Μεθώνης ἐκ τῶν ἐγγεγραμμένων ἐν τῇ χρυσοβίβλῳ τῆς νήσου τῷ 1533. Ἐκ Μεθώνης καὶ Κορώνης ἀρκεταὶ οἰκογένειαι ἐγχατεστάθησαν εἰς Ἑπτάνησον. Ἡ αὐτὴ οἰκογ. μαρτυρεῖται καὶ ἐκ Κρήτης. *Εὐθύμιος ἱερ. ὁ Νομικὸς* τῷ 1675 ὑπογράφεται εἰς ἐγγράφον ἐκλογῆς ἀντιπροσώπων διὰ νὰ ζητήσουν τὴν συνέχισιν τοῦ παρὰ τῆς Βενετίας χορηγουμένου ἐπιδόματος εἰς τοὺς ἐν Ζακύνθῳ ἐκ Κρήτης πρόσφυγας. Βλ. Α. Χ. ΖΩΗΝ, *Κρήτες ἐν Ζακύνθῳ*. Ε.Ε.Κ.Σ. 2 (1939) σ. 121. Ἑτέρα οἰκογένεια ἐξ Ἀρκαδίας ἀναφέρεται τῷ 1582. Ἰωάννης Ν. ἀγιογράφος ἤχμασε τῷ 1673.

³⁾ Δρῦ, τό. Χωρίον τοῦ τ. δ. Μέσσης τὸ ὁποῖον ἐν ἔτει 1618 μνημονεύεται ὡς ἐδρα τῶν Κοντοστάβλων ἔχον 85 πολεμιστάς: *Dri de Condestanti 85*. Βλ. BUCHON, *Nouvelles Recherches Historiques sur la principauté française de Morée et ses hautes baronnies*, 1 σ. 283. Ὁ κάτοικος *Δρυνάτης*, ὁ. Καὶ ὡς ἐπώνυμον *Δρυνάτης Ἀνδρέας*. Βλ. Ν. *Ἑλληνομν.* 14 (1917) σ. 62. Ἐν Μάνῃ ὑπάρχουν ἐπίσης χωρία *Δρυνάλο*, τὸ καὶ *Δρυνάλε*, τό. Ἐν Χίῳ ἀπαντᾷ τοπων. *Δρυνάλια*, τὰ καὶ *Δρυνάλια* ἐν Τήνῳ, πρβ. Κ. ΑΜΑΝΤΟΝ, *Χιακὸν Γλωσσάριον* σ. 77.

⁴⁾ Ἀγ. Σώστην. Τοπων. τοῦ χωρίου παρὰ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου τῶν Θυρίδων (π. Cavo Grosso)

αὐτὸς Νίκλος νὰ ἦταν ρέος· νὰ φτάσῃ εἰς τὸ ἄνωθεν δελίττο, ἢ δικαιοσύνη τὸν ἐλιμπεράρισε. Λοιπὸν θέλοντας νὰ κάμῃ τὸ ἴδιον προγρεδιμέντο καὶ εἰς ἐναντίον τοῦ παρόντος κὺρ Σκαλκὸς ¹⁾ Νίκλου τοῦ ἄνωθεν Βασίλη καὶ ἐπειδὴ νὰ μὴν ἔχῃ καὶ γιὰ δαύτονε πρόβα, δὲν πρετεντέρει ἄλλο τίποτις, μόνον ὅποτε τῷ καιρῷ ἤθελε πὲρ φορτούνα προβαριστῇ μὲ ἀξιόπιστους μάρτυρας ντεζιντερέδοι τὸ πὼς οἱ ἄνωθεν Σκαλκὸς καὶ Βασίλεις ὁ πατήρ του νὰ ἦτανε καὶ αὐτοὶ κονπαρτέτζιποι καὶ ρέοι εἰς τὸ ἄνωθεν ντελίττο νὰ εἶναι σοιτοπόστοι μὲ τὰ καλὰ των σωματικῶς νὰ σοτισφάρῃ τὸν αὐτὸν σ(ινιὸρ) Γιαννῆν εἰσὲ ὅ,τι μὲ τὴν ἐσποζιτζιόν των ὅπου ἔδωσε διαλαμβάνει καὶ εἰσὲ κάθε σπέζα, ντάννα καὶ ἰντερέσσα. Καὶ οὕτως ἐποίησαν εἰς μαρτυρίαν,

† μιχάλης νίκλος μαρτυρῶ τὰ ἄνωθε

† J. Gabriel Zadin afermo

12.

Κολληγία τῆς 19 Νοεμβρίου 1671.

Νοτάριος Β. Μπονσινιὸρ (Βιβλ. 84 σ. 165).

† 1671 Νοεμβρίου 19. Ὁ μ(ισσέ)ρ Μιχάλης Νίκλος δίδει τοῦ παρόντος κὺρ Μανόλη Κρητικοῦ τοῦ ποτὲ Ἰωάννη τὰ ἀμπέλια καὶ χωράφια ἓνα κόρπο ὅπου ἔχει εἰς τὸ Παράλιμνο ²⁾ μὲ τὸ σπίτι ὅπου ἔχει εἰς τὰ αὐτὰ ὑποστατικά ³⁾ εἰσὲ σεμπρία διὰ χρόνους ἐσοδείας τέσσαρες ἐρχομένους καὶ ὑπόσκειται νὰ πᾶν νὰ κατοικήσῃ συμφάμελος εἰς τὸ αὐτὸ σπίτι καὶ νὰ λατρέψῃ τὰ αὐτὰ ὑποστατικά, ὡς ἔθος τῶν καλῶν γεωργῶν, τὰ χωράφια νὰν τὰ ὀργῶνῃ καὶ βάνῃ τὰ κάθε λοῆς λαχανικὸ καὶ ὅ,τι ἄλλο ὁ τόπος κονπερτάρει εἰς πεπόνια καὶ τὰ ἀμπέλια κλαδεύῃ τα, σκάφτῃ, σκαλίζῃ, σήμανα ⁴⁾ καὶ καταβολάδες βάνῃ, γράνες ξύη καὶ νὰν τὰ σηκοτραφίζῃ ὁπόθεν κάνει χρεῖα εἰσὲ χρειαζόμενους καιροὺς καὶ βοηθῶντάς τον

¹⁾ Σκαλκὸς Νίκλον. Τὸ ὄνομα Σκάλκος ἐν Μάνῃ καὶ ὡς βαπτιστικὸν καὶ ὡς ἐπώνυμον. Θηλ. Σκαλκοῦ ἢ. Περβ. Ν. Ἑλληνομν. 14(1917) σ. 63. Θωμογιαννάκης Σκάλκος, Θωμογιαννόνη Σκαλκοῦ, σ. 68: Σκαλκογιαννόνη, καὶ τοπων. Σκάλκος. Χ. Ι. Α., 485α, 93 Σκαρκαίνικα τά, Μέσα Μάνῃ Σκαρχάκος ἐπών.

²⁾ Παράλιμνο. Τοπων. εἰς περιοχὴν χωρίου Καλυτέρου – Ροΐδου παρὰ τὴν λίμνην Μακρῇ.

³⁾ Ὑποστατικά. = κτήματα, περιουσία. Ἡ λ. ἀπαντᾷ ἐν τῷ Χρονικῷ τοῦ Μορέως ἔκδ. J. Schmitt, H 1789 «Οἱ Ἀρκαδινοὶ ἐζητήσασιν συμπάθειον νὰ τοὺς ποιήσῃ / ἀφροντισίαν νὰ ἔχουσιν μὲ τὰ ὑποστατικά τους». Περβ. ΚΟΡΑΗΝ. Ἀτακτα 4, 629.

⁴⁾ σήμανα = καταβολάδες. Κατὰ Ἰανουάριον ἢ Φεβρουάριον ὁ θέλων νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ ἀμπέλι του ἀνοίγει λάκους, χώνει τὸ κλῆμα καὶ ἀφίνει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν μίαν βέργαν. Περβ. παροιμίαν: «βάλε σήμανο στ' ἀμπέλι καὶ νιούγα στὸ βαγένι». Σήμανο καλεῖται καὶ ὁ λάκκος τὸν ὁποῖον ἀνοίγουν παρὰ τὸ κλῆμα διὰ νὰ χώσουν τὴν καταβολάδα.

